

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Čistá, okres Mladá Boleslav

294 23 Čistá 77

Identifikátor školy: 600 048 942

Zřizovatel: Obec Čistá, 294 23 Čistá 195

Školský úřad Mladá Boleslav, nám. Míru 14, 293 01 Mladá Boleslav

Termín konání orientační inspekce: 27. - 28. listopad 2000

Čj.	034 230/00-2161
Signatura	oc4bu113

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní školu v Čisté navštěvují v letošním školním roce 42 žáci (I. třída - 1., 2. a 4. ročník, II. třída - 3. a 5. ročník). Počet žáků má v posledních letech mírně stoupající tendenci. Vyučuje se podle vzdělávacího programu Základní škola, schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2, ve znění úprav a doplňků z 25. 8. 1998. Ve škole působí tři pedagogičtí pracovníci - ředitel, učitelka a vychovatelka školní družiny, jež současně několik hodin vyučuje. Při výuce některých předmětů (především cizích jazyků) dochází ke spojení žáků jiných ročníků. Škola nemá právní subjektivitu. Její součástí je pouze jedno oddělení školní družiny, umístěné v budově mateřské školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu orientační inspekce byly sledovány a hodnoceny podmínky a průběh výuky v předmětech *český jazyk, německý jazyk, prvouka a přírodověda*.

Následující hodnocení je obecně platné pro všechny výše zmíněné předměty:

Plánování a příprava výuky

Týdenní hodinová dotace ve všech sledovaných předmětech je v souladu s učebním plánem. Členění českého jazyka na jednotlivé složky probíhalo v intencích vzdělávacího programu, především byla propojována složka jazyková, stylistická a literární. Porušení osnov nebylo shledáno. Rovněž zápisy v třídních knihách z loňského školního roku dokladovaly plnění osnov včetně pozdějších úprav a doplňků. Kontinuita výuky je zajišťována především prostřednictvím časově-tematických plánů a spoluprací všech vyučujících; německému jazyku vyučuje pouze jedna učitelka. Ve všech sledovaných hodinách navazovalo učivo na předcházející.

Aktuální příprava zhlédnutých hodin byla velmi dobrá, promyšlená (písemné přípravy pro každé oddělení a jejich časová koordinace, příprava tabulí apod.). Především výuka v I. třídě, jež je složena ze tří oddělení, klade na vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti značné nároky na přípravu a organizaci vyučování. Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení a chování jsou známi, jejich prospěch je námětem pedagogických porad.

Podmínky výuky

Pouze ředitel školy, zajišťující výuku v 3. a 5. ročníku, splňuje požadavek odborné i pedagogické způsobilosti. Sledované hodiny českého a německého jazyka, prvouky a přírodovědy v jiných ročnících (event. i ve 4. a 5. ročníku) jsou vyučovány již zmíněnou učitelkou bez požadované odborné a pedagogické způsobilosti či vychovatelkou školní družiny. Pouze 17 hodin týdenního učebního plánu je tak vyučováno plně kvalifikovaně, většina, tj. 29 hodin, učitelkami bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Výukové prostory vyhovují - učebny jsou prostorné, dobře vybavené, esteticky působící. Žáci měli k dispozici dostatek různých didaktických pomůcek, jako jsou pracovní listy, fólie, tabulky atd.; audiovizuální technika (např. magnetofon, zpětný projektor) nebyla použita ani v jedné hodině, počítače zcela chybějí. Ve výuce německého jazyka nebyly k dispozici slovníky, cizojazyčné časopisy, především však byl postrádán poslech originálního textu. Všechny tyto didaktické pomůcky škola postrádá. Propagace německého jazyka ve škole zcela chybí - v jinak hezky vyzdobených učebnách chyběla např. na nástěnkách jakákoli zmínka o německém jazyce či reáliích německy mluvících zemí.

Ve sledovaných hodinách byly vytvořeny vhodné podmínky pro výuku - zejména osvětlení a teplota vyhovovaly. Mezi nejčastěji používané relaxační prvky patřil především volný pohyb dětí po třídě během vyučování. Prvky dramatické výchovy se neobjevily v žádné hodině, především ale nebyla věnována dostatečná pozornost správnému držení těla žáků při psaní.

Organizace, formy a metody výuky

Vzhledem k charakteru práce ve třídě se dvěma či třemi odděleními převažovala ve vyučování zejména samostatná činnost žáků. Ta ukázala, že především žáci vyšších ročníků jsou zvyklí samostatně pracovat a vyhledávat informace. Bylo využíváno i různých činnostních prvků a kooperace. Zadávané úkoly a samostatná práce vesměs podporovaly logické uvažování. Žáci ve třídě se dvěma odděleními měli rovněž dostatek možností k vyjádření svých názorů. V hodině německého jazyka ve 4. a 5. ročníku (s nímž probíhala paralelně výuka českého jazyka - psaní - ve 3. ročníku) byla věnována příliš velká pozornost německému jazyku na úkor jazyka českého. Tento problém se vyskytoval i v jiných hodinách - vždy jednomu ze tří oddělení se obě vyučující věnovaly nedostatečně. Proporcionalita (resp. časová vyváženost vyučování) tak chyběla a vyvolala otázku efektivnosti výuky v takto složených třídách, zvláště když v nich nevyučují zkušenější elementaristé.

Motivace a hodnocení

Motivace, především slovní pochvala, prostupovala většinou vyučovacích hodin, rovněž různých aktivizačních prvků (hlavně soutěží) využívali vyučující v dostatečné míře. V hodinách převládalo průběžné verbální hodnocení, závěrečné zhodnocení práce většinou chybělo. Hodnocení bylo vesměs pozitivně zaměřené a nesoustředilo se jen na hledání chyb a nedostatků. Klasifikace známkami byla zaznamenána ve třech hodinách, ve dvou případech však nebyla vůbec zdůvodněna. Diferencované a speciální úkoly pro žáky s vývojovými poruchami nebyly využívány.

Interakce a komunikace

Vztah mezi vyučujícími a žáky byl velmi hezký, přátelský, založený převážně na vzájemné důvěře. Zájem učitelů o jednotlivé žáky byl patrný. Atmosféra byla pracovní, klidná a vstřícná, žáci projevovali pozitivní vztah k předmětu. V českém jazyku např. zaujala hezká recitace žáků 2. ročníku. Úroveň jazykových dovedností dětí začínajících s výukou cizího jazyka pochopitelně neumožňuje delší a plynulejší komunikaci v cizím jazyce. Verbální projev vyučujících měl nedostatky, spisovná čeština mnohdy přecházela do hovorové. Rovněž projev dětí, často spontánní, nebyl vždy patřičně kultivován. V některých hodinách měli žáci jen malou možnost projevit svůj názor.

Některá specifická zjištění týkající se jednotlivých předmětů:

Český a německý jazyk

Kvalitativně vyšší úrovní se vyznačovaly hodiny českého jazyka ve II. třídě - nejen větší nápaditostí a pestřejšími formami a metodami práce, ale částečně i díky snazší práci se dvěma odděleními ve třídě, a tím i vyšší efektivitě výuky. V pěti hodinách českého jazyka se vyučující celkem zdařile snažili o globálnější pojetí, tj. o propojení všech složek předmětu (čtení a literární výchova, jazykové vyučování, slohový výcvik a psaní), pouze v jedné hodině českého jazyka (3. ročník) se jedna složka - psaní - octla na okraji zájmu učitelky a dětem tak byla věnována jen malá či spíše žádná pozornost. Četba s porozuměním naopak ukázala dobré čtenářské dovednosti tohoto ročníku. Tato hodina, v denním rozvrhu pátá v pořadí, navíc s minimem relaxačních prvků, tak mohla jen stěží splnit svůj cíl. Výuka psaní by byla efektivnější ve spojení s jiným předmětem, než je německý jazyk. Za negativum lze rovněž

považovat malý časový prostor na konci hodiny, určený k závěrečnému shrnutí učiva a krátkému zhodnocení práce, event. i sebehodnocení. Nedostatek času na konci vyučovací jednotky se týkal většiny hodin českého jazyka, pozitivem je naopak důsledná oprava sešitů a vůbec kontrola žákovských písemností.

Dvě sledované hodiny německého jazyka nezaujaly ničím osobitým a originálním - v klasicky pojatých hodinách dominovaly četba a překlad, chybělo především více konverzace zejména mezi učitelkou a žáky. Písemná a ústní složka byly v rovnováze. Do jazykové úrovně žáků se promítá i fakt, že škola nenabízí žádné jiné aktivity v oblasti cizích jazyků - např. kroužek apod.

Pouze plánování a příprava na vyučování byly hodnoceny jako velmi dobré, tři další okruhy (podmínky výuky; organizace, formy a metody; interakce a komunikace) jako průměrné. Výuka českého a německého jazyka měla proto ve sledovaných hodinách průměrnou úroveň.

Přírodověda, prvouka

Žáci získávali základní informace o světě kolem sebe; na získávání těchto poznatků se však sami málo podíleli, neboť jim byly většinou předloženy jako hotové. Zdařilá hodina přírodovědy v nejvyšším ročníku zaujala úvodní motivací a permanentní komunikací mezi oběma subjekty vzdělávacího procesu, při níž měli žáci dostatek prostoru k vyjádření vlastního názoru (téma Botanické zahrady). V hodině prvouky (3. ročník) bylo zdařilé především měření času, naopak na tvorbě zápisu žáci vůbec neparticipovali. Žáci 4. ročníku pracovali převážně samostatně po celou hodinu, zpětná vazba však chyběla.

Plánování a příprava jsou velmi dobré, všechny ostatní sledované okruhy průměrné. Kvalita vzdělávání byla ve sledovaných hodinách této skupiny předmětů hodnocena průměrně.

Hodnocení kvality vzdělávání ve sledované oblasti

Kontrolními hospitacemi bylo sledováno jedenáct vyučovacích hodin - osm hodin obou jazyků, tři hodiny předmětů přírodovědného zaměření. Z tohoto počtu byly čtyři hodiny hodnoceny jako velmi dobré, šest jako průměrných a jen jedna hodina jako pouze vyhovující. Celkově byla kvalita vzdělávání v obou jazycích (českém a německém) a přírodovědném bloku (přírodověda a prvouka) průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Základem pro **plánování** výchovně-vzdělávací činnosti je dlouhodobá koncepce rozvoje školy s výhledem do roku 2003, kterou ředitel školy zpracoval v roce 1999. Ta navazuje na záměry, předložené v konkurzu na místo ředitele v roce 1997 (tuto funkci vykonává od 1. 8. 1997). Zahnuje jak oblast výchovně-vzdělávací, tak především materiální, zpracovanou detailně v dokumentu Zlepšování školního prostředí v ZŠ Čistá.

Ve výchovně-vzdělávací práci je prioritou atmosféra ve škole, opomenuta není ani péče o volný čas dětí. V materiální oblasti jsou prvořadě úkoly koncepčně (a reálně) zpracovány ve spolupráci se zřizovatelem - jsou zaměřeny především na akce většího charakteru, z nichž mnohé již byly realizovány (instalace plynového topení, položení nové dlažby na chodbách, vybudování umývárny, rekonstrukce tělocvičny, upravení prostoru před školou), další se připravují (přístavba sociálního zařízení, kabinetu a sborovny atd.). V roce 1999 investoval např. zřizovatel do zlepšení pracovního prostředí 582.000,- Kč, v letošním roce zřejmě přesáhnou tyto prostředky částku 700.000,- Kč. Posun nastává i v oblasti vybavení pomůckami, především audiovizuálními (barevný televizor, radiomagnetofon aj.), postupně budou zakoupeny i osobní počítače a další nezbytné didaktické pomůcky (např. kazety k výuce německého jazyka, slovníky atd.).

Z dlouhodobější koncepce rozvoje školy pak vycházejí další dílčí materiály střednědobého či krátkodobějšího charakteru - zejména roční a měsíční plány práce. Na plánování se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. S celoročním plánem, připravovanými akcemi a hospodařením je vždy seznámena veřejnost - letos na plenární schůzi 26. září. Daří se naplňovat i další z priorit - udržet počet žáků školy a zabránit jejich odchodu do dvou okolních škol s 1. - 9. ročníkem (ve školním roce 1998/99 docházelo do školy 35 žáků, v dalším roce 36, v letošním 43).

Organizační struktura školy je vzhledem k její velikosti jednoduchá a umožňuje účinné řízení. Ředitel školy vymezil kompetence jednotlivých pracovníků, pedagogická rada jako poradní orgán pracuje neformálně, její jednání jsou dokladována zápisy. Informační systém uvnitř školy je operativní, rodičovská veřejnost je o dění ve škole informována především prostřednictvím třídních schůzek (konají se čtyřikrát v roce, účast rodičů se pohybuje kolem 80 %), osobními kontakty pedagogických pracovníků s rodiči či prostřednictvím zápisů v žákovských knížkách a notýscích. Rodičům budoucích žáků je věnována jednak úvodní schůzka před zápisem (mj. za účasti starosty obce), jednak informativní schůzka v měsíci červnu. Nejpodrobnější informace rodičům a veřejnosti podává měsíčník Školní zpravodaj, vydávaný pedagogickými pracovníky. Jeho tradice je už desetiletá.

Rozvrh je sestaven v souladu s § 9 odst. 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších úprav; kladem je volný pohyb žáků o přestávkách v prostorách školy včetně tělocvičny či v nově upraveném prostranství před školou. Učební plány jsou dodrženy. Nepovinným předmětům se ve škole nevyučuje, s projektovým vyučováním zatím nejsou žádné zkušenosti.

I letos mají žáci školy možnost navštěvovat tři zájmové útvary - dva sportovní kroužky a kroužek ručních prací. Hlavní pozornost je však věnována kulturním aktivitám (např. již tradiční návštěvy divadelních představení v Městském divadle Mladá Boleslav, členství dětí v Klubu mladých čtenářů), exkurzím a výletům, plaveckému výcviku (včetně zájezdů do krytého bazénu v Liberci) a výuce dopravní výchovy na dopravním hřišti. Žáci se zúčastňují řady soutěží v rámci okresu (především sportovních), připravují kulturní vystoupení pro rodiče a veřejnost, úspěchem skončila ukázka prací žáků v rámci výstavy k 111. výročí založení školy v obci atd. Tyto aktivity lze uskutečnit také díky pomoci sponzorů - např. ZD Čistá zajišťuje

autobus za velmi výhodné ceny, OÚ Plužná hradí náklady na školní výlet apod. Ředitel školy vede veškerou povinnou dokumentaci. V její administrativní úrovni nebyly zjištěny nedostatky. Výroční zpráva o činnosti školy je sice stručná, avšak splňuje všechny náležitosti § 17e zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Ve **vedení** dvoučlenného kolektivu pedagogických pracovníků převažuje demokratický styl řízení. Pro hodnocení jejich práce má ředitel stanovena předem známá kritéria, na jejichž základě přiděluje nenárokové složky platu. Preferována je především kvalita pedagogické práce. Součástí hodnocení je i trvalé vzdělávání všech vyučujících. Všichni pedagogičtí pracovníci se systematicky zúčastňují vzdělávacích akcí, jež organizuje Služba škole Mladá Boleslav (např. učitelka německého jazyka zakončila tříletý jazykový kurz). Pedagogické rady se konají pravidelně čtvrtletně, na měsíčních provozních poradách se operativně řeší aktuální problémy.

Kontrolní systém ředitele je, vzhledem k velikosti školy, plně dostačující. Jeho základem je permanentní kontakt s oběma pedagogickými pracovníci. Hospitační činnost je plánována, má dostatečnou frekvenci (v loňském školním roce vykonal ředitel školy celkem sedm hospitací, v letošním školním roce zatím dvě). Vzhledem k velikosti školy, počtu pracovníků a neustálém kontaktu s nimi má ředitel detailní přehled o jejich práci. Hospitační záznamy jsou vedeny, uložená následná opatření jsou kontrolována. Společná hospitace ředitele školy a školního inspektora ukázala shodu na hodnocení hodiny.

Hodnocení kvality řízení

Celkově byla kvalita řízení ve všech sledovaných oblastech (plánování; organizování; vedení a motivování pracovníků; kontrolní mechanismy) hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zpráva o činnosti a hospodaření Základní školy Čistá ve školním roce 1999/2000,
- koncepce rozvoje školy v období 1999/2003,
- Organizační plán na školní rok 2000/2001,
- Vnitřní režim školy,
- Kritéria pro hodnocení pedagogických pracovníků,
- Řád školy,
- Inspekční zpráva České školní inspekce čj. O-03-04/9798-012Kv ze dne 2. října 1997,
- časově-tematické plány sledovaných předmětů,
- roční plán činnosti školy na školní rok 2000/2001,
- zápisy z pedagogických rad,
- třídní knihy ze školního roku 1999/2000,
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy ze školního roku 2000/2001,
- hospitační záznamy,
- žákovské knížky a vzorek žákovských písemností,
- školní kronika,
- přehled o pedagogických pracovnících školy.

ZÁVĚR

Podmínky:

Škola má dobré prostorové podmínky pro výuku. K dispozici jsou dvě prostorné učebny a malá, ale dostatečně vybavená tělocvična. Školní hřiště zatím chybí, v plánu dalšího rozvoje školy se s ním (včetně dalších úprav v budově školy a školní družiny) počítá. Rovněž v materiálním vybavení (např. počítače) by mělo ve spolupráci se zřizovatelem dojít k dalšímu zlepšení. Lze konstatovat, že prostorové a materiální podmínky výuky se postupně a plánovitě zlepšují. Vyhovují i psychohygienické podmínky. Nevyhovující je skutečnost, že vzdělávání převážně zajišťují učitelky bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Podmínky výuky jsou celkově průměrné.

Vzdělávání:

Kvalita vzdělávání byla sledována v jedenácti hodinách. Všechny hospitované hodiny byly většinou velmi dobře připravené. Jejich úroveň přímo souvisela s počtem oddělení ve třídě - výuka tří oddělení v jedné třídě je na organizaci a zvolené metody a formy výuky náročná a vyžaduje nejen zkušenost, ale především odborně a pedagogicky způsobilé vyučující. Ve škole panovala při výuce hezká atmosféra a partnerský vztah mezi vyučujícími a žáky.

Průběh vzdělávání měl průměrnou úroveň.

Řízení:

Plánování je velmi dobré. Vedení malého kolektivu pracovníků a jejich motivován má spíše nadprůměrnou úroveň, také kontrolní systém je vzhledem k velikosti školy účinný a lze jej hodnotit velmi dobře.

System řízení školy je proto celkově hodnocen jako velmi dobrý.

Neefektivní čerpání finančních prostředků, přidělených ze státního rozpočtu, nebylo zjištěno.

V porovnání s poslední inspekcí, jež byla vykonána v lednu roku 1998, došlo k zlepšení jak v oblasti řízení, tak především v podmínkách výuky.

Uvedená zjištění řadí proto školu mezi spíše nadprůměrné školy.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. František Kvasnička

V Mladé Boleslavi dne 20. prosince 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. 1. 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

František Gabler

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad Mladá Boleslav	2001-01-22	Drahokoupilová v. r.
Zřizovatel - Obec Čistá	2001-01-22	034 02/01-2161

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.